

Innhold

Forord	5
---------------------	---

Kapittel 1

Innledning: Globalisering, religiøsitet og sårbarhet	15
Den religiøse terrors tid?	15
Hva er religion?	18
Religiøsitetens tre dimensjoner: etos, kultus og patos	21
Fra internasjonal politikk til globalisering	23
Komplekse sammenhenger	25
Globaliseringen sett fra dens skyggesider	26
Økt global sårbarhet og religiøsitetens nye synlighet	28

Del 1:

GLOBALISERING	31
----------------------------	----

Kapittel 2

Kamp om kloden: Globalisering i kontrastperspektiv	33
Mellom hyperglobalister og skeptikere	34
Det tredje alternativet: Transformasjonalister	35
Økonomisk globalisering: Kampen om markedene	36
Frihandelens pris	38
Økonomisk og sosial polarisering	40
Frigjøringen av finansmarkedene – og globale kriser	42
Nyliberalisme som 'markedsfundamentalisme' og 'globalitært regime'	44
Politisk globalisering: Politikk til salgs?	46
Repolitisering	48
Kulturell globalisering: Kampen om identiteten	50
Sivilisasjonskonflikter?	51
Ikke globalisering, men «glokalisering»?	53

Kapittel 3

Gjensidig avhengighet og økt global sårbarhet 56

Avhengighetens tvetydighet 57

Globalisering som økt sårbarhet 58

Det globale risikosamfunnet 60

Globaliseringens kjønn? 63

Omsorgseksport fra sør 65

En verden av muligheter? 68

Global kamp og erobring 71

Kapittel 4

Global sårbarhet som etisk utfordring - og mulighet 73

Globalisering i et etisk vakuum? 74

Effektivitet og lønnsomhet som mål i seg selv 76

Selvregulerende godhet? 78

Homo oeconomicus: Mennesket som kunde og forbruker 80

«Prekariatet» - en ny global klasse av sårbare 81

Konkurransen eller samarbeid? 84

Homo vulnerabilis - det sårbare mennesket 87

Sårbarhet og sorgbarhet 88

Sårbarheten som etisk ressurs 89

Del 2:

GLOBAL RELIGIØSITET 93

Kapittel 5

Retrett eller revansj? Religiøsitetens vilkår og rolle 95

Religion i globaliseringen - en blindflekk? 96

Sekulariseringen avblåst? 97

Det religiøse, globale sør 101

Massenes opprør 103

Relativisering og revitalisering av religion 107

Partikulariseringen av det universelle 109

Religiøsitet som håndtering av eksistensiell sårbarhet 111

Kapittel 6

Troens terror? Religiøst motivert vold 114

Terror i alle religioner 114

Religiøs nasjonalisme på global frammarsj 116

Kalifatet og jihadismen	118
Religionskrigene vender tilbake?	121
Huntington og hans kritikere	122
Religiøs terror som forestillingsvold	125
Vold i Koranen	126
Vold i Bibelen	128
Kan den symbolske volden hindre den reelle?	132
Når den symbolske volden blir virkelig	135
Fra det absolutte til det mulige	137

Kapittel 7

Salige fredsskapere? Religiøse ressurser for konflikthåndtering og fred 139

Fred: Religiøst fellestrekk	139
Religiøse ressurser for fred	142
Pasifisme: «Alle som griper til sverd, skal falle for sverd»	143
Rettferdig krig?	146
Jihad - hellig krig eller from selvfornektelse?	149
Strategier for nyfortolkning av voldelige tekster i Bibelen	151
Fredskultur og ansvaret for å beskytte de sårbare	153
Kultus - religiøst språk og hellige handlinger	154
Minnenets betydning	156
Fortelling, sannhet og tilgivelse	158
Følelse og medfølelse	160
Religiøs fredsbygging	162
Fallgruber, mangler og dilemmaer	163
Religionskunnskap, politisk teologi og kritikk	165

Del 3:

RELIGIØSITET OG GLOBAL SÅRBARHET 167

Kapittel 8

Med Gud på vår side? Fundamentalisme som motstand 169

Fundamentalismens opprinnelse	169
Religious Right	170
USA som «det lovede land»	172
Fundamentalisme som motstand	173
Islamisme og jihadisme	174
Fundamentalismens tilbud i en global tid	175
Religiøsitet som fornektelse av sårbarhet	177

Kapittel 9

Økonomisk religion? Karismatisk religiøsitet som integrasjon 180

Global karismatisk bølge 182

Offerlogikk og velsignet rikdom 183

Øyeblikkets religion for øyeblikkets tidsalder? 185

Nyliberalistisk religiøsitet? 187

Religiøsitet for å overvinne sårbarheten 189

Kapittel 10

Rom for alle? Økumenisk religiøsitet for alternativt globalt fellesskap ... 191

Las Casas, Chiapas og frigjøringsteologien 192

Frigjøringsteologisk kritikk av nyliberalismen som «falsk religion» 194

Markedet som frelser 196

Syndebukk- og offermekanismer 197

Ofrenes perspektiv og Guds sårbarhet 198

Den katolske kirken og pave Frans 199

Den økumeniske bevegelse 201

Fellesreligiøs mobilisering 203

Religiøsitet for global sårbarhet 205

Utgang 209

Referanser 213

Stikkordliste 231